

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 200901837	Deponi: 2
Mottatt: 29 DES 2009	
Saksbehandler: AØ/PO/	Arkiv: 000
Kontroll:	Avskrift:

Deres ref.

Vår ref.
200908146 EO KG/an

Dato
22.12.2009

Anmodning om vurdering av habilitet

1. Innledning

Vi viser til Landbruks- og matdepartementets brev 11. desember 2009 med anmodning om Lovavdelingens vurdering av landbruks- og matminister Lars Peder Brekks habilitet ved behandling av saker der selskapet Sinkaberg-Hansen AS er part, og i saker som gjelder fiskeområdet generelt.

I brevet hit er det opplyst følgende om statsråd Brekks tilknytning til Sinkaberg-Hansen AS:

"Statsråd Brekk har en eierandel på 10,4 % i holdingselskapet Asbjørn Brekk AS. Hans bror, Are Brekk, har en eierandel på 43,8 %. Holdingselskapet Asbjørn Brekk AS ble opprettet med det formål å fordele verdiene mellom søsknene Brekk i generasjonsskiftet etter faren. Selskapet er et rent holdingselskap opprettet for å plassere verdier. Det er ingen føringer i stiftelsesdokumentene knyttet til at selskapet skal kjøpe seg inn i en bestemt næring.

Holdingselskapet Asbjørn Brekk AS har en eierandel på 0,25 % i selskapet SinkaBerg-Hansen AS. Statsrådens bror, Are Brekk, er styreleder i SinkaBerg-Hansen AS. Selskapet driver oppdrett og videreforedling av laks. Selskapet hadde i 2008 driftsinntekter på 530 millioner kroner og et driftsresultat på 10,7 millioner kroner."

2. Lovavdelingens vurdering

For de rettslige utgangspunktene for habilitetsvurderingen vises til vår uttalelse 12. november 2009 (jnr. 2009/7092) vedrørende fiskeri- og kystminister Berg-Hansens habilitet (uttalelsen følger vedlagt). De retningslinjer for habilitetsvurderingen som det redegjøres for der, gjelder også for de spørsmål om habilitet som Landsbruks- og

matdepartementet har tatt opp. Som nevnt i henvendelsen hit, er det likevel slik at spørsmålet om inhabilitet må vurderes konkret ut fra forholdene i hver enkelt sak.

Etter det opplyste har ikke landbruks- og matministeren selv eierandeler i Sinkaberg-Hansen AS, men i et holdingselskap som har eierandeler der. Det er således tale om et indirekte eierskap i Sinkaberg-Hansen AS. I tillegg er statsråd Brekks bror styreformann i Sinkaberg-Hansen AS. Både eierskap og nærstående sentrale posisjoner er kommentert i vår uttalelse 12. november 2009, der vi uttalte blant annet (side 4):

"Dersom tjenestemannen har *eierandeler* i et selskap som er part eller har sterke reelle interesser i en individuell sak for departementet, vil det som hovedregel foreligge inhabilitet med mindre det dreier seg om en meget beskjeden aksjepost både i verdi og i forhold til antall aksjer i selskapet. Dersom også tjenestemannens nære familie har eierandeler, trekker dette ytterligere i retning av inhabilitet. [...] Også individuelle saker vedrørende selskaper som er delvis eid av Sinkaberg-Hansen AS eller datterselskaper, vil etter omstendighetene kunne innebære en særlig fordel, tap eller ulempe for statsråden eller hennes nærstående, i form av økt eller redusert verdi av aksjeposter i eierselskaper."

Om betydningen av nærstående sentrale posisjoner uttalte vi blant annet (side 5):

"Men også *nærståendes sentrale posisjoner* kan medføre inhabilitet. Vi viser til Lovavdelingens uttalelse 30. oktober 2001 (snr. 200109733), der utgangspunktet var at fiskeriminister Svein Ludvigsens bror var nestleder i styret for Norges Sildesalgslag. Lovavdelingen antok der at statsråden lett vil måtte anses inhabil til å treffe avgjørelse i saker der Sildesalgslaget var part."

Etter vår vurdering er det klart at det indirekte eierskapet gjennom Asbjørn Brekk AS og Are Brekks verv som styreleder i Sinkaberg-Hansen AS til sammen medfører at statsråd Brekk som utgangspunkt og hovedregel må anses inhabil til å behandle individuelle saker der Sinkaberg-Hansen AS er part. Resultatet blir antakelig det samme i tilfeller av individuelle saker der det samme selskapet har sterke interesser i sakens utfall uten å ha formell partsstilling.

For saker av generell karakter (typisk lov- og forskriftssaker og andre saker som angår en stor eller ubestemt krets rettssubjekter) vil det bare unntaksvis foreligge inhabilitet selv om avgjørelsen i saken kan få konsekvenser for tjenestemannen selv eller et annet rettssubjekt tjenestemannen har nær tilknytning til, jf. vår uttalelse 12. november 2009, men der det videre uttales:

"Unntak kan tenkes i tilfeller der en avgjørelse etter sin art er generell, men reelt sett får konsekvenser bare for en *liten krets* rettssubjekter, eller der avgjørelsen får *betydelig større konsekvenser* for tjenestemannen eller hennes nærstående enn for andre som blir berørt av vedtaket."

Selv om utgangspunktet er at generelle saker ikke utløser inhabilitet, kan det altså ikke utelukkes at statsråd Brekk må anses inhabil i generelle saker som reelt sett får

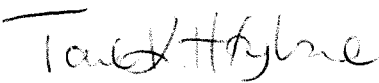
betydning for bare noen få aktører, eller der saken får *særlig stor betydning* for et selskap som han direkte eller indirekte har eierandeler i. Det er vanskelig å si noe mer konkret om dette på generell basis.

Våre kommentarer ovenfor er knyttet til spørsmålet om statsrådets habilitet som departementssjef ved departementets behandling av en sak. For behandling av saker som medlem av regjeringen, vises til det som er uttalt på side 2 i uttalelsen 12. november 2009 om inhabilitet når statsråder opptrer som medlemmer av regjeringen.

Landbruks- og matdepartementet fremholder landsbruksministerens konstitusjonelle og administrative ansvar for Mattilsynet. Uten en klarere beskrivelse av problemstillingen må vi nøye oss med å sitere følgende fra uttalelsen 12. november 2009:

"Regelen i § 6 tredje ledd om at underordnede ikke kan avgjøre saken, gjelder bare for tjenestemenn *i samme forvaltningsorgan*. Tjenestemenn i underordnede organer blir ikke inhabile som følge av statsrådets inhabilitet. Dersom et underordnet organ er tillagt avgjørelsesmyndighet, kan saken behandles og avgjøres der på vanlig måte."

Med hilsen

Toril K. Høyland e.f.
avdelingsdirektør

Kyrre Grimstad
fung. løvrådgiver